

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.072/2023/8.

A felperes:

felperes neve (címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Sági Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Sági Sándor, címe)

Az alperes:

alperesi kft. neve (székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Madarassy Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Madarassy Tamás Gábor, címe)

A per tárgya:

Munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezménye

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 3.M.70.186/2021/50.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 3.M.70.186/2021/53.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 30 000 (harmincezer) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesnél 2007 évben igazolták először radiológiai vizsgálattal a gerinc degeneratív (kopásos-elfajulásos) megbetegedését. Esetében 2008 márciusában IDET műtét (a porckorong rádiófrekvenciás hőkezelése) történt, a műtét után 2009. évben beszűkült ágyéki gerincmozgásokat írtak le, az MR vizsgálat háti XII és ágyéki III., IV., V. porckorongok előboltosulását igazolta.

[2] A felperes a 2020. október 16-án kötött munkaszerződéssel 2020. november 9. napjától kezdődően határozatlan időre munkaviszonyt létesített az alperessel raktáros/raktári

adminisztrátor munkakörre. A felek a felperes alapbérét bruttó 255 000 forintban határozták meg. A munkaszerződés 8. pontjában, a munkavégzés általános követelményei körében rögzítették, hogy a munkaköri leírásban meghatározott feladatait a legmagasabb általános szakmai követelményeknek megfelelő szinten, a munkáltatónál alkalmazott minőségi standardoknak megfelelő szakértelemmel és eredménnyel, a munkáltató utasításainak figyelembevételével köteles teljesíteni.

[3] A munkaszerződés mellékletét képező 2020. október 16. napján kelt munkaköri leírás szerint a felperes feladata a műszakvezető/csoportvezető által meghatározott munkaterületen, egyebek mellett: az operációs vezető és műszakvezetők irányítása alatt készletellenőrzés a raktárban, a belső anyagmozgatás, áruk betárolása, szállítójárművel lerakodása, felrakodása, átvétel ellenőrzése, szedés/picking listák alapján küldemények összekészítése, ellenőrzése, feltöltőlisták alapján picking helyek töltése, a termékek kiszállítása azok rendeltetési helyére, göngyöleg kezelése, elszállítása a rendeltetési helyre, a raktári rend folyamatos fenntartása, a műszakvezetők/csoportvezetők és operációs vezető által kijelölt egyéb raktári tevékenységben való részvétel, minőségbiztosítási előírások betartása, a munkavédelmi, tűzvédelmi előírások betartása, a beérkező áru raktárkezelő rendszerbe történő rögzítése, könyvelése, az operatív kiszolgálás során felmerülő logisztikai problémák megoldása, kommunikáció az érintett részlegekkel, a logisztikai szolgáltatás lebonyolításához használt informatikai rendszerek kiemelt felhasználói szintű ismerete, a normál folyamatoktól eltérő esetek kezelése, szakszerű megoldása, pl. szállítási eltérések, zárolások bonyolítása, helyi operatív problémák azonnali jelentése a felettes irányában, a műszakvezetők és operációs vezető által kijelölt egyéb raktári tevékenységben való részvétel. A felettes jogosult meghatározni a munkavállaló tevékenységének és hatáskörének részleteit, a munkavállaló számára a felettes és a munkáltató egyéb olyan ésszerű tevékenységet is kijelölhet, melyek képzettségének és képességeinek megfelelnek, a munkavállalónak mindig eleget kell tennie az alperes irányutatásának, a működési leírásoknak és hatásköri jegyzéknek.

[4] A felperes a munkavégzés megkezdése előtt 2020. november 9. napján a munkáltató utasítására munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálaton vett részt. A beutalón a munkáltató munkakörként raktáros-adminisztrátor megjelölést alkalmazott, a munkakör/munkahely főbb egészségkárosító kockázatai között a kényszertesthelyzet (görnyedés, guggolás), ülés, állás, járás, terhelő munkahelyi klíma (meleg, hideg, nedves, változó), a képernyő előtt végzett munka, valamint az éjszakai műszakban végzett munka pontokat jelölte meg. A munkahelyi kockázatok közül a kézi anyagmozgatás a munkáltató részéről nem került megjelölésre.

[5] A felperes a gerincbántalmaival kapcsolatos orvosi iratait bemutatta az üzemorvosnak, aki a beutaló lapon sajátkezűleg írt feljegyzésével 2022. november 11. napjáig egészségügyileg alkalmasnak nyilvánította a felperest azzal, hogy a korábbi műtéti beavatkozást és a porckorongsérv megbetegedést azon külön feltüntette.

[6] A felperesnek munkaköri feladatai ellátása körében kézi anyagmozgatást is kellett végeznie, a kb. 2 kg-os súlytól egészen a 15-20 kg-os súlyú autóalkatrészek ki- és berakodása során. A gépjárműalváz-elemeket a felperes egyesével mozgatta, általában a targonca villájával a tárolót ugyanabba a szintbe emelte, és ekkor kézzel át kellett emelnie az adott alkatrészt a tárolóba. Kizárólagos gépi anyagmozgatásra ezen alkatrészek esetében – a tárolás módja miatt – nem volt lehetőség. Esetenként az autóalkatrészek egymásba szorultak, és nagyobb erő kifejtés kellett azok szétválasztásához. Emellett a felperes a raktári munkavégzés során targoncával végzett anyagmozgatást, valamint számítógépen adatrögzítési feladatokat is ellátott.

[7] Az alperes 2021. szeptember 20. napján „Mentesítés munkavégzés alól” megjelölésű levelet küldött elektronikus úton a felperesnek, mellyel az Mt. 55. § (2)

bekezdése alapján 2021. szeptember 20. napjától 2021. szeptember 30. napjáig mentesítette őt a munkavégzési kötelezettség alól.

[8] A 2021. szeptember 30. napján tartott személyes egyeztetésen a munkáltatói jogkörgyakorló a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését kezdeményezte, melyet a felperes nem fogadott el.

[9] A munkáltató 2021. október 8. napján az Mt. 65. § (1) bekezdésére alapított felmondással, 30 napos felmondási időt szabva, megszüntette a felperes munkaviszonyát. Ezt még ugyanezen a napon a felperessel írásban közölték. Az intézkedés indokolása szerint a munkaviszony megszüntetésére az Mt. 66. § (2) bekezdése alapján a felperes munkaviszonnyal kapcsolatos magatartásával, képességével összefüggő okból kerül sor.

[10] A felperes 2021 októberében panaszai kiújulása miatt (derékfájás, lábába sugárzó fájdalomérzet) fordult szakorvoshoz. Az ekkor végzett MR vizsgálat discopathiát (gerincporckorongok porckopását, sorvadását) állapította meg. Az orvosi vélemény szerint mindenképpen reumatológiai utókezelés, fizioterápia szükséges azzal, hogy konzervatív kezelés helyezendő előtérbe.

[11] Jelenleg a felperesnél az ágyéki gerincgörbület elsimulása, az ágyéki gerinc melletti izomzat kötöttsége, az ágyéki gerincmozgások beszűkülése, a csigolyák felett ütögetésre jelzett érzékenység, testszerte renyhe inreflexek és a jobb patella reflex hiánya észlelhető. Izomzata megtartott, izomerő csökkenés, sorvadás, spinchter zavar, bénulás nem véleményezhető. Az ágyéki IV. szelvényben kifejezett állapotromlás (súlyos discopathia) mutatható ki.

A felperes keresete, alperes ellenkérelme

[12] A felperes a munkaviszonya jogellenes megszüntetését állítva, annak jogkövetkezményeként módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 255 000 forint kompenzációs átalány, és ezen összeg után 2021. október 9. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére, valamint sérelemdíj címén 1 500 000 forint és ezen összeg után 2021. október 9. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére. Emellett igényt tartott 2021. szeptember 1. napjától kezdődően minden hónap 10. napjáig történő kifizetéssel havi 10 000 forint összegű véghatáridő nélküli kártérítési járadék megfizetésére a háztartási és házkörüli kisegítés többletköltsége megtérítése jogcímén.

[13] A kompenzációs átalány iránti követelésének jogalapját az Mt. 82. § (4) bekezdésében jelölte meg. A sérelemdíj iránti igényét az Mt. 166. § (1) bekezdésére és a Ptk. 2:52. § (1) bekezdésére alapította. Kártérítési járadék iránti igényének jogalapjaként pedig a Ptk. 6:527. § (2) bekezdését és az Mt. 173. § (1)-(2) bekezdéseit jelölte meg.

[14] Álláspontja szerint az alperes által közölt felmondás jogellenes, az abban szereplő indokok nem felelnek meg a valóság, világosság és okszerűség követelményének.

[15] A sérelemdíj iránti keresetéhez kapcsolódóan azt hangsúlyozta, hogy a munkáltató az üzemorvosi vizsgálatra szóló beutalón annak ellenére nem jelölte be a kézi anyagmozgatást, hogy ilyen feladatokat is el kellett végeznie. A vizsgálat során a korábbi munkaviszonya fennállta alatt keletkezett orvosi dokumentációkat bemutatta az üzemorvosnak, aki a munkáltató által a beutalón megjelölt kockázatok alapján a munkakörre alkalmasnak nyilvánította, de feltüntette a már korábban kialakult gerinc problémája, műtete tényét is. Kiemelte azt is, a munkáltatónak, illetve munkatársainak többször jelezte szóban, hogy a korábbi műtét miatt segítségre szorul, fizikailag megterhelő számára a munkavégzés, de nem történt semmilyen érdemi változás.

[16] Az előbbiek kapcsán sérelmezte, hogy az alperes az Mt. 51. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségének nem tett eleget, amikor az egészségi állapotának változását figyelmen kívül hagyva nem ajánlott fel számára egészségi állapotának megfelelő munkakört. Egészségi állapota emiatt jelentősen romlott, egészségromlása tehát a munkaviszonnyal közvetlen ok-okozati összefüggésben állt elő.

[17] Az egészségi állapotának változása kapcsán hangsúlyozta, a 2008. évi gerincműtétje után tünetmentes volt, de az alperesnél történt munkavégzése miatt újabb gerincproblémája keletkezett, amit a 2021. októberében készült MR vizsgálat igazolt. E betegsége miatt a dereka rendszeresen nagyon fáj, a fájdalom a lábába is átsugárzik. Gyógyszeres kezelésre szorul, ezek nélkül fájdalmai miatt nem tudna aludni. Kertes családi házban élnek élettársával, háztáji gazdaságot tartanak fenn, ami rendszeres fizikai munkát igényel. Ezt azonban ő már tudja ellátni a kerti munkát élettársa, (élettárs neve) végzi. Korábban a háztartási munkába is besegített, ami most már szintén élettársára hárul. A gerincpanaszok miatti fájdalmai, fáradékonysága miatt társasági élete is beszűkült, visszahúzódóbbá, kedvetlenné, ingerlékenyvé vált, ami a magánéletére is negatívan hat ki.

[18] Álláspontja alátámasztásául hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.605/2010/4. számú eseti döntésére.

[19] Kifejtette, mivel a munkáltató megsértette a Ptk. 2:43. § a) pontjában nevesített testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogát, sérelemdíj fizetésére köteles.

[20] A 10 000 forint összegű járadékigény kapcsán arra hivatkozott, hogy a jövőben is rendszeresen kára fog keletkezni abból következően, hogy a háztartási és házkörűli munkákban nem tud olyan mértékben részt venni, mint korábban, azok döntő részét az élettársára hárulnak a jövőben is.

[21] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. A felperessel egyezően adta elő a munkaviszony létrejöttére vonatkozó peradatokat, teljes egészében vitatta azonban a felperes összes további tény- és jogállítását, a keresetnek nemcsak a jogalapját, hanem az összecszerűségét is kétségbe vonta, álláspontja szerint a felperes által előadottak alátámasztására a csatolt bizonyítékok nem alkalmasak.

[22] Vitatta, hogy a felperes számára ne lettek volna világosak, valóságos és okszerűek az indokok.

[23] Elismerte, hogy a felperes üzemorvosi beutalóján nem került feltüntetésre a kézi anyagmozgatás, állította azonban, hogy erre nem is volt szükség a munkavégzés során. Hangsúlyozta, a felperes munkaköri leírása nem tartalmazza azt, hogy kézzel kellett volna bármilyen anyagot mozgatnia. Minden olyan feladat, amit a munkaköri leírás tartalmaz, úgy értelmezendő, hogy azokat tárgoncával kell végezni. A felperes sosem kapott olyan utasítást, hogy kézzel mozgasson bármilyen árut vagy anyagot, ha kézzel mozgatott árut, azt kizárólag saját megfontolásából kifejezett munkáltatói utasítás ellenére tette.

[24] A raktárban, ahol a felperes dolgozott, a tömeggyártás előtt álló gépjárművek alkatrészeit tárolják. Ebben a raktárban egyik ilyen alkatrész sem éri el a 15-20 kg súlyt, amire a felperes hivatkozik. Amennyiben ekkora súlyt emelt, az kizárólag abból fakadt, hogy a munkaköri kötelezettségeivel ellentétes módon saját döntéssel, nem racionális módon maga szedett össze annyi árut, hogy ezek ezt a súlyt elérjék. Ilyenkor is köteles lett volna az Mt. 54. § (4) bekezdése alapján az utasítástól való eltéréstől a munkáltatót haladéktalanul tájékoztatni. Alperes fényképfelvételeket csatolt a raktár legnehezebb tételeiről, a motorháztetőkről, és azok tárolási módjáról, amelyből álláspontja szerint kitűnik, hogy a legnehezebb tétel maximum 5 kg, a tárolási módból fakadóan nem volt arra lehetőség, hogy ezek összeszoruljanak. Megjegyezte, hogy az egyes összeszorult tárgyak szétválasztásával

járó művelet egyébként sem a gerincet, illetve a derekat terhelő folyamat, ilyen esetben nem emelő mozdulatot kell végezni.

[25] Vitatta, hogy a felperes porckorongsérve a munkáltatónak felróható okból jelent meg, vagy újjult ki. Rámutatott, a felperes maga is tisztában volt a 2008 óta fennálló betegségével, ezen körülményre hivatkozva bármikor megtagadhatta volna a munkavégzést, és a munkáltatói utasítást, jóllehet ilyen alperesi utasításra nem is került sor. A felperes egyetlen egy alkalommal sem élt azzal a lehetőséggel, hogy ha az adott utasítás a testi épségét vagy egészségét veszélyeztetné, azt megtagadja. Feltehetőleg maga idézte elő azt a körülményt, ami betegsége kialakulásához vezetett.

[26] Kiemelte továbbá, a felperes maga is arra hivatkozik, hogy a porckorongsérve miatt a kerti munkálatokban, bevásárlásokban már nem tudott részt venni. Ebből egyértelműen kitűnik az a körülmény, hogy a kerti munkában és a bevásárlásban aktívan közreműködött abban az időszakban, amikor az alperesnél végzett munkát. Tekintettel arra, hogy mind az ásás, mind a bevásárlás során emelni szükséges, a zacskók súlya vagy az ehhez szükséges erőfelfejtés járhat a felperes által állított következményekkel, porckorongsérve megjelenése, kiújulása.

[27] Az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontjára, valamint Mt. 6. § (1) bekezdésére hivatkozással azzal érvelt, hogy a felperes felróhatóan járt el akkor, amikor saját maga döntött a súlyok emeléséről, hiszen azt a munkáltatói utasítással ellentétesen tette.

[28] Alperes az Mt. 166. § (1), illetve (2) bekezdésére utalással arra hivatkozott, hogy a felperes egészségkárosodásához kizárólag a saját magatartása vezetett, illetve az Mt. 167. § (2) bekezdésére hivatkozással érvelt azzal is, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget, ezért a kárnak az ezzel összefüggő részét nem kell megtérítenie.

[29] A felperes kártérítési járadék igényére vonatkozóan alperes azt adta elő, hogy a peradatokból megállapíthatóan a munkaviszony létesítésével közel egyidejűleg költözött a felperes kertes ingatlanba, ahol vélelmezhetően 2021 kora tavaszán kezdték el a kerti munkákat. Ezek a fizikailag megterhelő tevékenységek aktívan hozzájárultak alperes véleménye szerint a porckorongsérve kialakulásához. Ez pedig az ő felelősségi körén kívül esik. Változatlanul fenntartotta és hangsúlyozta, hogy az állítólagos egészségkárosító munkahelyi hatások a munkáltatói utasításoktól eltérő és a munkaköri leírásban foglaltakkal ellentétes munkavégzés miatt következtek be, így kizárólag a felperes felróható magatartásának a következménye az állított egészségromlás.

[30] Vitatta azt is, hogy a kártérítési járadékigény általános kártérítésként érvényesíthető, ennek szabályai csak akkor alkalmazhatók, ha nyilvánvalóvá válik, hogy a kár mértéke nem számítható ki. Hivatkozott a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának 3/2018. (IX.17.) KMK véleményére, mely szerint a bizonyítás esetleges nehézségei ellenére minden lehetséges és célravezető bizonyítást le kell folytatni a bizonyítási teher figyelembevételével.

Az elsőfokú bíróság ítélete és annak indokai

[31] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként 255 000 forint távolléti díjat, valamint 800 000 forint sérelemdíjat, mely tőkemarasztalások után törvényes mértékű késedelmi kamatfizetési kötelezettséget is előírt, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A bíróság rendelkezett a le nem rótt eljárási illeték, valamint a perben felmerült, állam által előlegezett eljárási költségek viselésének megosztásáról is.

[32] A bíróság ítélete jogi indokolásában elsőként az alperes által közölt felmondás indokait vizsgálta abból a szempontból, hogy azok megfelelnek-e a valóság, világosság és okszerűség követelményének. E körben megállapította, hogy az indoklás részben nem világos, a világos indokok pedig részben nem valósak, valós részükben pedig nem okszerűek. Ebből arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát. Ez pedig az Mt. 82. § (4) bekezdésére figyelemmel alapot ad a felperes számára a felmondási időre járó távolléti díj követelésre.

[33] A továbbiakban a sérelemdíj iránti igény elbírálásának indokaira tért rá, amelyet az Mt. 51. § (3) bekezdés, a 166. § (1) és (2) bekezdés, a 167. § (2) bekezdés, a 9. §, továbbá a Ptk. 2:43. § a) pont, 2:52. § (1)-(3) bekezdés rendelkezéseinek tükrében vizsgált.

[34] E körben abból indult ki, a perben nem volt vitatott, hogy az alperes a felperes munkába lépését megelőzően biztosította a munkaköri alkalmasságra vonatkozó vizsgálatot, foglalkozás-egészségügyi szakorvosi véleményt kért. A beutalón azonban nem szerepeltette a kézi anyagmozgatást. Igazoltak találta, hogy a felperes a korábbi gerinc megbetegedésének az eredményét, a műtėti beavatkozás megtörténtét közölte a foglalkozás-egészségügyi orvossal, aki azt a vizsgálati lapra rávezette, emellett a felperest alkalmasnak minősítette.

[35] Az alperes tagadásával szemben bizonyítottak találta a kézi anyagmozgatás szükségességét. E körben (tanú 1), (tanú 2), (tanú 3), (tanú 4) és (tanú 5) tanúvallomásait értékelte, emellett pedig a 2021. és 2022. évben készített munkahelyi kockázatértékelés és kockázatbecslés elnevezésű dokumentumokat. Utóbbi vonatkozásában azt hangsúlyozta, hogy a felperes által ellátott tevékenység tekintetében a kockázatok között szerepel a kézi anyagmozgatás, mint veszélyforrás, illetve az intézkedés 15. oldalán a [30] pontban is a kézi anyagmozgatással kapcsolatos védőeszközök, illetve előírások kerültek rögzítésre.

[36] A tanúvallomások alapján azt is bizonyítottak vette, hogy a felperes nem saját elhatározása alapján, a munkáltató utasításával szembe helyezkedve végezte az egyes alkatrészek kézzel történő mozgatását. Az előbbiekből levonta azt a következtetést, hogy a felperes megalapozottan hivatkozott arra, a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat beutalójának kitöltésekor a munkáltatónak a kézi anyagmozgatás tekintetében is véleményt kellett volna kérnie.

[37] (Tanú 1), (tanú 2), (tanú 3) csoportvezető, (tanú 4), (tanú 5) és (tanú 6) (munkáltatói jogkör gyakorló) tanúk vallomásai alapján azt az alperesi érvelést sem találta megalapozottnak, hogy a felperes gerincbántalmát ne jelezte volna a munkáltatónak, hiszen ezeknek a személyeknek a gerincbántalmáról, hátfájalmáról többször panaszkodott.

[38] E körben nem annak tulajdonított perdöntő jelentőséget, hogy a felperes „formális bejelentést” nem tett a munkáltatónak, hanem a bizonyított szóbeli tájékoztatás mellett annak, hogy a foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálaton a fennálló egészségváltozására vonatkozó orvosi iratokat bemutatta, azokról az orvos az alkalmasságról szóló igazoláson feljegyzést rögzített. Mindebből arra a meggyőződésre jutott, hogy kellő körültekintés mellett az alperes is észlelhette volna a felperesnél a gerincbetegség fennálltát.

[39] Az előbbieket mellett rámutatott arra, hogy az alkalmassági vizsgálatot végző orvos azért nem tett a felperes alkalmassága körében korlátozó megjegyzést, mert a munkáltató mulasztotta el a kockázatok között megjelölni a kézi anyagmozgatást, ennek hiányában viszont az orvos sem foglalkozhatott erről állást.

[40] A felperes indítványára beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményt hosszasan értékelte. Az abból idézett megállapítások között rögzítette, hogy a szakértő szerint amennyiben tényként kezelendő, hogy a már meglévő gerincbetegség ellenére a felperes munkavégzéséhez 5-15-20 kg-os súlyok emelése, kényszeresthellyel járó mozgásvégzés is hozzá tartozott, úgy gerincbetegségének állapot-rosszabbodásában nagy valószínűséggel

kóroki tényező lehetett ezen megterhelés. A 2021. évre kialakult állapothoz hozzájárult a már meglévő gerincbetegséggel együtt járó természetes állapotromlás, a korábbi műtét is, de ezek százalékos részoki szerepe természettudományos módszerekkel nem határozható meg.

[41] A szakértői vélemény megállapításai közül azt is lényegesnek találta, hogy a felperes jövőre vonatkozó állapota természettudományos módszerekkel nem prognosztizálható, teljes tünetmentesség nem valószínűsíthető, rehabilitációval a panaszok enyhíthetők, a mozgásfunkciók javíthatók, de átmeneti akut állapotrosszabbodások sem zárhatók ki. A jelen egészségi állapotában a felperesnél 10 %-os mozgásszervi össz-szervezeti egészségkárosodás véleményezhető.

[42] Említést tett a szakértő azon megállapításáról is, hogy a felperes önállóan képes végezni olyan háztartási, illetve ház körüli munkát, amely nem jár közepesnél nehezebb tárgyak emelésével, ugyanakkor akként foglalt állást, hogy ismert és műtött gerincbetegség esetén még közepesen nehéz teher kézi teherszállítása, segítség nélküli emelése esetén is súlyosbodhatnak a panaszok, azaz ezen munkavégzés foglalkoztathatósági korlátozást jelenthet. A foglalkozás-egészségügyi orvosnak kell összevetni a munkaköri megterhelést az egyéni funkcionális kapacitással és ez alapján megállapítani azt, hogy a megterhelés hosszú időn keresztül nagy valószínűséggel okoz-e nála az optimálistól eltérő, elsősorban fokozott igénybevételt. Megjegyezte, gerincműtét után közepesen nehéz, nehéz fizikai munkavégzés, gyakori hajolás, tartós kényszertartás, görnyedés, térdelés, guggolás, előre-oldalra hajlás nem ajánlott munkavégzés. Rögzítette továbbá azt a szakértői megállapítást is, hogy egyértelmű okozati összefüggés nem véleményezhető, de a gerinc nem megfelelő terhelése a már meglévő gerincbetegség állapot-rosszabbodásához hozzájárulhatott.

[43] Az elsőfokú bíróság az előbbi szakértői véleményből arra a következtetésre jutott, hogy a felperes jelenlegi állapotát tekintve az alperesnél történő munkavégzés kizárólagos szerepe nem bizonyított, de a bíróság által feltett kérdésre adott válaszból kitűnően az igen, hogy a fennálló állapothoz ez hozzájárult, a már meglévő gerincbetegségből adódó természetes okú romlással, az esetleges háztartási és ház körüli munkavégzéssel együtt. Ezek százalékos mértékű aránya, részoki szerepe azonban természettudományos módszerekkel nem határozható meg.

[44] Mindezek alapján megállapította, a felperes sikeresen bizonyította, hogy az alperes részéről a személyiségsértő magatartás megvalósult.

[45] Mivel nem találta bizonyítottnak azt az alperesi hivatkozást, miszerint a felperes saját döntése alapján végzett kézi anyagmozgatást a munkáltató utasításait megszegve, azokkal szembe helyezkedve, az alperes a felelősség alól nem mentesülhet.

[46] Rámutatott, a személyiségi jogok sérelmével összefüggésben kármegosztás alkalmazásának nincs helye, ebben az esetben a bíróság az összecszerűség meghatározása körében kell, hogy értékelje a felperes terhére megállapított magatartást az egészségi állapotváltozással összefüggésben. Mindezeket, különösen a természetes kórlefolyású állapotromlást, a felperes magánéletében kifejtett háztartási és ház körüli munkavégzést és a munkaviszonnyal összefüggő okokat, ezek egymáshoz viszonyított arányát, továbbá az eset összes körülményeit mérlegelve a sérelemdíj összegét 800 000 forintban látta megállapíthatónak.

[47] A bíróság nem találta megalapozottnak a 2021. október 9-től havi 10 000 forint összegben előterjesztett véghatáridő nélküli kártérítési járadékigényt sem. Részletesen ismertette a felperes jelenlegi lakhatási viszonyait, családi- és életkörülményeit és az ezekkel kapcsolatban lefolytatott bizonyítás eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek a háztartási, ház körüli munkák többlet feladatainak elvégzése tekintetében kért járadékigénye nem megalapozott.

[48] Végül részletes számításokkal vezette le a 44-56%-os pernyertességi, pervesztességi arány alapulvételével elvégzett eljárási költség-, valamint illetékmegosztást. A felperesre eső költségek esetében a munkavállalói költségkedvezményre tekintettel rögzítette, hogy ezen illeték-, illetve költségként az állam viseli.

Az alperes fellebbezése és a felperes fellebbezési ellenkérelme

[49] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak részbeni megváltoztatását és elsődlegesen a sérelemdíj iránti kereset teljes egészében történő elutasítását, másodlagosan sérelemdíj-fizetési kötelezettségének 50 000 forintba történő leszállítását. A felperest első- és másodfokú perköltségben is kérte marasztalni. Az ítéltáblától a Pp. 369. § (1) és (3) bekezdésében rögzített valamennyi felülbírálati jogkör gyakorlását kérte a fellebbezése jogi indokolásában kifejtett jogszabálysértésekre tekintettel. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást részben hiányosan, iratellenesen állapította meg és e tényekből helytelen jogi következtetést vont le.

[50] Sérelmezte egyrészt annak tényként történő megállapítását, hogy a felperes munkaköri feladatai közé tartozott a kézi anyagmozgatás, másrészt, hogy adott esetben 15-20 kg-ot elérő gépjárműalkatrészeket kellett mozgatnia. E körben lényegében a munkaköri leírás, (tanú 1), (tanú 2) és (tanú 3) tanúvallomása, valamint a munkahelyi kockázatértékelés és kockázatbecslés téves értékelésére hivatkozott. Ezen bizonyítékokkal kapcsolatban azt hangsúlyozta, hogy a munkaköri leírás nem tartalmazza, hogy a felperesnek kézzel kellett volna anyagot mozgatnia, a tanúvallomások pedig igazolták, hogy az anyagmozgatást kizárólag targoncával kellett végezni, ha történt részükről kézi anyagmozgatás, arra nem a munkáltató kötelezte őket, illetve a még legnehezebb alkatrész súlya is legfeljebb 5-7 kg lehetett. Álláspontja szerint a kockázatértékelésből sem vezethető le a kézi anyagmozgatás szükségessége, illetve ténye, továbbá az érintett anyagok tömege.

[51] Ezzel szemben hiányolta annak megállapítását, hogy a felperes saját akaratelhatározása alapján, a munkáltató utasításával szembe helyezkedve végezte az egyes alkatrészek kézzel történő mozgatását.

[52] Kifogásolta azon ténymegállapítás elmaradását is, hogy az általa végzett tevékenységet elődjétől, a (cég neve)-től vette át, ahol a felperes ugyanezen munkakörben dolgozott és ahol sérelmet nem szenvedett. E körben (tanú 6) tanúvallomásának figyelmen kívül hagyását sérelmezte.

[53] Azzal az ítéleti megállapítással összefüggésben, hogy a felperes a foglalkozás-egészségügyi orvost tájékoztatta korábbi gerincbetegségéről, lényegesnek tartotta azt az ítéletben nem rögzített körülményt is, hogy ezen közlésről a munkáltató tudomással nem rendelkezett. Emellett kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el azon tényelőadását, hogy a felperes nem jelezte a munkáltatónak a gerincbántalmát, arról nem tudott. Az előbbiekkal összefüggésben utalt (tanú 1), (tanú 2), (tanú 4) és (tanú 5) tanúvallomására, hangsúlyozva, az a tény, hogy közvetlen kollégáinak elmondta a bántalmát, nem azt jelenti, hogy a munkáltatóval is közölte azt. (Tanú 6) tanúvallomásából pedig azt emelte ki, hogy amikor a munkáltatói jogkörgyakorló a felperest a foglalkozás-egészségügyi orvosi vizsgálatra elszállította, nem merült fel, hogy az alkalmasság tekintetében bármilyen feltétel vagy kitétel meghatározásra került volna.

[54] Utalt továbbá arra, hogy a felperes nyilatkozata szerint mind a kerti munkában, mind a bevásárlásban aktívan közreműködött abban az időszakban, amikor az alperesnél végzett munkát. Rámutatott, ezt a felperesi állítást cáfolta (élettárs neve) tanúvallomása, amiből egyértelművé vált, a felperes korábban sem tudott és nem is végzett házi- és kerti munkát.

[55] A továbbiakban az alperes hosszasan idézte az igazságügyi orvosszakértői véleményt és az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos következtetéseit. Ezekkel kapcsolatban saját értékelését egyrészt annyiban közölte, hogy álláspontja szerint az 5-15-20 kg-os súlyok emelésének a felperes egészségi állapotának kialakulásában játszott részoki szerepét az igazságügyi orvosszakértő az elsőfokú bíróság e körben tett, tanúvallomásokkal ellentétes megállapítására alapozta. Másrészt véleménye szerint az elsőfokú bíróság nem vagy nem kellő súllyal értékelt az alábbi öt szakértői megállapítást: „Az semmiképpen nem állapítható meg, hogy a gerinc állapota és a munkavégzés között közvetlen okozati összefüggés van.” „Egyértelmű okozati összefüggés nem véleményezhető, a gerinc nem megfelelő terhelése a már meglévő gerincbetegség állapot-rosszabodásához hozzájárulhatott.” Nevezett „betegségének megjelenése” kérdés nem értelmezhető, maga a betegség már korábban is megvolt, állapota az idő előrehaladtával folyamatosan romlott, a panaszok megjelenése utólag, objektív módon nem meghatározható, különösképpen annak figyelembe vételével, hogy a klinikai tünetek, de főleg a beteg által megált szubjektív panaszok nem vezethetők le.” „A gerinc megbetegedései rendkívül gyakoriak, a krónikus betegek több mint 10 %-a gerincproblémákkal küzd. A népesség 80 %-a életének egy bizonyos életszakaszában a gerincoszlop különböző szakaszainak károsodásaiból származó fájdalomtól, egyéb panaszoktól szenved. Az érintettek 80-95 %-nál a panaszok 3 hónapon belül kiújulnak, illetve a betegség krónikussá válik.” „Az igazságügyi szakértő igazolta azt, hogy az Alperesnél történő munkavégzés során nem következett be objektívizálható – Rtg-n, CT-n vagy MR-en látható – változás/súlyosbodás a felperes állapotában, mindösszesen csak a fájdalom és az izomkötöttség/izomgörcs jelentkezett újra és erősödött egyre jobban.”

[56] Az elsőfokú bíróság téves jogkövetkeztetését pedig lényegében a következőkben látta.

[57] Egyrészt a kézi anyagmozgatás szükségtelensége miatt nem tekinthette volna az alperes mulasztásának, hogy nem kért e körben is véleményt az alkalmasságról, így a foglalkozás-egészségügyi orvos véleményének ezen hiányát sem értékelhette volna az alperes terhére.

[58] Másrészt, mivel a felperes tisztában volt korábbi gerincbetegségével, erre hivatkozva bármikor megtagadhatott volna súlyok emelésére vonatkozó bármilyen esetleges munkáltatói utasítást. Egyébként ilyen utasításra egyszer sem került sor, ezért az elsőfokú bíróság tévesen vetette el azt az alperesi hivatkozást, hogy a felperes saját akaratelhatározása alapján, a munkáltató utasításával szembe helyezkedve végezte az alkatrészek kézzel történő mozgatását.

[59] Harmadrészt sérelmezte, hogy az arra utaló felperesi nyilatkozatot, hogy az alperesnél végzett munka időszakában aktívan közreműködött a kerti munkában és a bevásárlásban, az elsőfokú bíróság nem vagy éppen az alperes terhére értékelte. Az (élettárs neve) tanúvallomásával igazolt előbbiekkal ellentétes tényekből pedig arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy nem helytálló az a felperesi hivatkozás, miszerint az alperesnél történő munkavégzéssel okozati összefüggésben nem tudja elvégezni ezeket a feladatokat.

[60] Összességében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bíróság jogellenesen kötelezte őt sérelemdíj megfizetésére, mert nem nyert bizonyítást a személyiségsértő magatartás megvalósulása. Sem az állapotrosszabodás, sem ilyennek bármely alperesi magatartással, intézkedéssel fennálló okozati összefüggése nem bizonyított, ugyanis egyrészt a felperesnek sem a betegségét, sem annak rosszabbodását nem az alperes okozta, csupán a tünetei újultak ki, másrészt erre irányuló munkáltatói utasítás hiányában a felperesnek kézi anyagmozgatást nem kellett végeznie. Ha pedig a felperes igazolta a kár bekövetkezését, akkor a munkáltató az Mt. 166. § (2) bekezdése szerinti mindkét okból mentesül a felelősség

alól, részben a felperes utasításellenes munkavégzése, részben a szabadidejében végzett egészségi állapotát súlyosan veszélyeztető tevékenysége miatt.

[61] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a szükséges mértékben, teljeskörűen feltárta, a bizonyítékokat logikusan és okszerűen mérlegelte, és ezek alapján helytálló döntésre jutott, ezért az alperesi fellebbezés megalapozatlan.

[62] Idézett a munkaköri leírásából, melyben rögzített munkaköri feladatok ellátása esetén szükségképpen felmerült a kézi anyagmozgatás is. Ezt (tanú 1), (tanú 2), (tanú 6), (tanú 3) és (tanú 5) ellenkérelemben idézett tanúvallomásai is alátámasztották. Ezáltal egyértelműen bizonyítást nyert, hogy szükségképpen kézi anyagmozgatást is kellett végeznie, az alperes a munkaköri leírásban azonban ennek ellenére ezt elmulasztotta rögzíteni és a foglalkozás egészségügyi vizsgálat során eljáró üzemorvost sem tájékoztatta erről. Az igazságügyi szakértő is kitért arra, hogy ez a körülmény foglalkoztatási korlátozást jelentett volna. Műtött gerinc esetén még közepesen nehéz teher segítség nélküli kézi anyagmozgatása is egészségi állapotromlást eredményez. A foglalkoztatási korlátozás elmaradása olyan mulasztás alperes esetében, mely az Mt. 166. § (1) bekezdés szerinti munkáltatói kárfelelősséget megalapozza. Az 1/2018. KMK vélemény alapján a munkáltató kártérítési felelőssége akkor is fennáll, ha a kárt csak részben a munkaviszonnyal összefüggő körülmény váltotta ki. Ilyen esetben a bíróság az okok egymáshoz viszonyított aránya alapján határozza meg a kárviselés arányát. Eseti döntést megjelölve kérte figyelembe venni azt a bírói gyakorlatot, hogy kedvezőtlen foglalkoztatási körülmények közrehatása esetén a rokkantsághoz vezető állapot kialakulása miatt kármegosztás alkalmazásának van helye. Ez sérelemdíjigény esetében a sérelemdíj összegszerűségének mérlegeléssel történő megállapítását jelenti, melyet az elsőfokú bíróság helyesen végzett el.

[63] Mindezek alapján kérte az ítélet helybenhagyását.

Az ítéltábla döntésének indokai

[64] A fellebbezés alaptalan.

[65] Az ítéltábla – az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény fennálltának hiányában – felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdés alapján az erre irányuló fellebbezési kérelemre és fellebbezési ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolta figyelemmel arra, hogy ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Ez azt jelenti, hogy az elsőfokú ítélet fellebbezéssel támadott rendelkezését csak a fellebbezésekben megjelölt jogszabálysértések, a fellebbezésekben és a fellebbezési ellenkérelmekben előadott érvek mentén vizsgálhatta felül. Azzal tehát, hogy a fellebbező milyen határozott kérelmet és milyen indokkal ad elő, egyúttal kijelöli a másodfokú bíróságtól kért felülbírálat tárgyát és körét. Ehhez kapcsolódóan pedig további korlátot jelent az is, hogy a Pp. 369. §-a meghatározza, a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható.

[66] Az előbbieket hangsúlyozva az ítéltábla a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

[67] Az alperes fellebbezésében mind a Pp. 369. § (1) bekezdése, mind a (3) bekezdés a), b), c), d) és e) pontja szerinti felülbírálati jogkörök gyakorlását kérte. Bár a gyakorolni kért felülbírálati jogkört 2021. január 1. napjától a feleknek nem kell megjelölniük, miután azonban a másodfokú bíróságot – a Pp. 370. § (1) bekezdése és 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjainak együttes értelmezése szerint – kötik a felek által előadott kérelmek, jogszabálysértések és indokok, a feleknek kell nyilatkozataikat olyan

részletességgel előadni, amely alapján a másodfokú bíróság számára egyértelműen beazonosíthatóvá válnak a gyakorolható felülbírálati jogkörök keretei és korlátai.

[68] A Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör az elsőfokú bíróság eljárása szabályszerűtlenségének felülbírálatára ad lehetőséget. Az alperes fellebbezésének tartalma azonban nem indokolta e felülbírálati jogkör gyakorlását, ugyanis fellebbezési kérelme nem irányult – eljárási szabálysértést feltételező – hatályon kívül helyezésre, illetve fellebbezése indokai között sem hivatkozott eljárási szabálysértésre. E körben megjegyzendő, hogy bár a bizonyítékok értékelése eljárási szabályon alapul, az értékelés helyessége, okszerűsége mégis az anyagi jogi felülbírálat keretében vizsgálható a Pp. 369. § (3) és (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel.

[69] Az anyagi jogi felülbírálat fő szabályait a Pp. 369. § (3) bekezdése tartalmazza. A (3) bekezdés alperes által nevesített pontjai szerint a másodfokú bíróság felülbíráhatja az elsőfokú bíróság ítélete anyagi jognak való megfelelőségét. Az anyagi jogi felülbírálat során

- a) a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti, és ennek alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti,
- b) a fél által az első- vagy másodfokú eljárásban hivatkozott tény megállapítására bizonyítást folytathat le, és annak alapján a tényállást módosíthatja, kiegészítheti,
- c) a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonhat le, a megállapított tényeket másként minősítheti
- d) jogszabálysértés megállapítása nélkül is felülmérlegelheti az elsőfokú bíróságnak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntését,
- e) határozhat olyan kérdésben, amelyben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetve nem határozott.

[70] Az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdésben szabályozott felülbírálati jogkörök kereteivel, korlátaival kapcsolatban már most hangsúlyozza az alábbiakat:

[71] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet tényállását a 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörében akkor módosíthatja, vagy egészítheti ki, ha a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősíti.

[72] Elsőként kiemelandő, hogy a fellebbező fél részéről nem elégséges az okszerűtlen mérlegelésre általánosságban hivatkozni, konkrétan meg kell jelölnie, hogy a bíróság milyen bizonyítékból vont le okszerűtlen következtetést, illetve milyen bizonyítási hiányosságok miatt nem tekinthető az ítélet megalapozottnak és mely tények tekintetében.

[73] A mérlegelés okszerűtlenségének megállapításával kapcsolatban pedig a következőkre kell figyelemmel lenni: A Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontja a felülbírálati jogkörök gyakorlásának alapjául jogszabálysértés megjelölését követeli meg, csak a 369. § (3) bekezdés d) pontján alapuló felülbírálati jogkörben teszi lehetővé, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértés megállapítása nélkül felülmérlegeljen, de ezt a lehetőséget csak az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntés esetére tartja fenn. A bizonyítékok mérlegelése viszont eljárási jogszabályon, a Pp. 279. §-án alapul, azaz nem lehet a Pp. 369. § (1) bekezdés d) pont szerinti felülbírálat tárgya. Mivel tehát a bizonyítékok értékelésének vizsgálata kizárólag a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont szerinti felülbírálat keretében történhet, a bizonyítékok értékelésének okszerűtlensége csak akkor állapítható meg a másodfokú eljárásban, ha a mérlegelés az erre irányadó jogszabályba, a Pp. 279. §-ba ütközik. Ez pedig korlátot jelent a másodfokú bíróságnak a bizonyítékok szabad mérlegelésével szemben. Ha ugyanis a bizonyítékok és egyéb peradatok alapján az elsőfokú bíróság juthatott az általa megállapított eredményre, azaz a logika szabályai szerint lehetséges volt, vagyis nem volt kizárt az adott tényállás megállapítása, mérlegelése nem sérti a Pp. 279. §-át, így nem is jelent

olyan eljárási jogszabálysértést, amit a Pp. 371. § (1) bekezdés d) pontja a fellebbezés kötelező tartalmaként megkövetel.

[74] Mindebből következően a másodfokú bíróság csak akkor módosíthatja, vagy egészítheti ki a tényállást, ha a bizonyítékok értékelése a Pp. 279. §-át sértő módon okszerűtlen, vagyis annak eredményeként az elsőfokú bíróság nem juthatott volna az általa megállapított eredményre (hasonlóan: Kúria Gfv.VI.30.254/2023/6.), ellenkező esetben a másodfokú bíróság a tényállást akkor sem bírálhatja felül, ha maga egyébként a bizonyítékok mérlegelése alapján más következtetésre jutott volna.

[75] Lényeges továbbá, hogy a Pp. 346. § (4) bekezdése az ítéletet megalapozó tényállási elemek rögzítését követeli meg, ebből következően a tényállási elemek felülbírálata is csak e körre szorítkozhat, vagyis a tényállás kiegészítésére, módosítására is csak a fellebbezés szempontjából jelentős tények körében kerülhet sor.

[76] A jelen eljárásban tehát a másodfokú bíróság csak az alperes fellebbezésében megjelölt bizonyítékok és az ezekkel kapcsolatban előadott érvek alapján dönthet a bizonyítékok értékelésének okszerűségéről és csak az előbbiekkal érintett és jelentőséggel bíró részben módosíthatja vagy egészítheti ki a tényállást.

[77] A Pp. 369. § (3) bekezdés b) pontja szerinti felülbírálati jogkörben eljárva pedig a tényállás módosítására, vagy kiegészítésére a másodfokú eljárás keretében lefolytatott bizonyítás eredményeként kerülhet sor. A másodfokú bíróság azonban bizonyítást – kivéve, ha törvény a hivatalbóli bizonyítást megengedi – csak a felek Pp.-ben foglaltaknak megfelelően előterjesztett, releváns tényekre vonatkozó indítványai alapján rendelhet el [Pp. 276. § (2) és (4) bekezdés], az elsőfokú eljárásban előterjesztetthez képest új bizonyítási indítvány előterjesztésével kapcsolatban pedig a törvény további feltételeket támaszt [Pp. 373. § (1)-(5) bekezdések]. Éppen ezért és a fellebbezéshez, fellebbezési ellenkérelemhez kötöttség miatt nem elégséges, ha a fellebbező visszautal az elsőfokú eljárásban előterjesztett bizonyítási indítványaira, hanem konkrétan meg kell jelölnie, melyik bizonyítási indítvány teljesítését tartja szükségesnek a másodfokú eljárásban és miért, e körben az elsőfokú bíróság milyen jogszabálysértést követett el. Új bizonyítási indítvány esetén pedig igazolnia kell, hogy annak törvényi feltételei fennállnak.

[78] Az alperes fellebbezésében azonban az előbbieknak megfelelő nyilatkozatot nem tett, nem sérelmezte valamely bizonyítási indítványa mellőzését és nem is adott elő új bizonyítási indítványt, ezért bizonyítás lefolytatására, következésképpen a Pp. 369. § (3) bekezdés b) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlására a jelen esetben nem kerülhetett sor.

[79] A Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja tekintetében is érvényesül a kérelemhez kötöttség, azaz a másodfokú bíróság csak a fellebbező által kifogásolt jogkövetkeztetést, vagy minősítést bírálhatja felül a fellebbező által megjelölt okokból.

[80] A fent már kifejtettek szerint a Pp. 369 § (3) bekezdés d) pontja a másodfokú bíróságnak lehetőséget ad a jogszabálysértés nélküli felülbírálatra az anyagi jogszabályok szerinti mérlegelési jogkörben hozott döntés tekintetében. Ez a jelen esetben azt eredményezi, hogy az ítéltábla a sérelemdíj osszagszerűségét jogszabálysértés megállapítása hiányában is felülbírálhatja, de ez esetben is csak a fellebbező által előadott okokra figyelemmel.

[81] A Pp. 369. § (3) bekezdés e) pontja az elsőfokú bíróság által nem tárgyalta, illetve nem elbírált kérdésben való döntéshozatalra ad alapot, illet azonban az alperes fellebbezésében nem jelölt meg, ezért e felülbírálati jogkör nem volt gyakorolható.

[82] A fentiek figyelembevételével a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörben eljárva az elsődlegesen vizsgálandó kérdés az volt, hogy a kézi anyagmozgatás szükséges volt-e, ha igen, milyen mértékben a felperes munkaköri

feladatainak ellátásához, vagy az ilyen tevékenység a felperes utasításellenes magatartása volt.

[83] Kétségtelen, hogy a munkaköri leírás nem tartalmaz utalást kézi anyagmozgatás szükségességére, azonban azt sem tartalmazza, hogy az anyagmozgatás kizárólag targoncával történhet, ezért abból az anyagmozgatás alperes állítása szerint előírt módjára és annak kizárólagosságára következtetni nem lehet.

[84] Az alperes által megjelölt tanúk általa idézett vallomás-részletei sem cáfolják a kézi anyagmozgatás szükségességét, ezzel szemben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte úgy, hogy azokból összességében éppen az alperesi állítás ellenkezőjére lehet következtetni, különösen az elsőfokú ítéletben részletesen ismertetett további két tanú, (tanú 4) és (tanú 5) vallomásának fényében. Ugyanez igaz a mozgatott tárgyak súlyára is.

[85] Az pedig, hogy a kockázatértékelés a targoncavezető esetében utal a kézi anyagmozgatásra, az alperesi állásponttal szemben nem annak indokolatlanságára, hanem éppen szükségességére enged következtetni.

[86] Az elsőfokú bíróság tehát az alperes által megjelölt bizonyítékokból helyesen jutott az általa e körben megállapított tényekre, a bizonyítékok értékelésének okszerűtlensége e tekintetben nem állapítható meg, ezért a tényállás sem kiegészíthető, módosítható.

[87] Ugyancsak alaptalanul hiányolta az alperes annak a tényállásban történő rögzítését, hogy a felek közötti munkaviszony létesítését megelőzően a felperes más munkáltatónál ugyanabban a munkakörben dolgozott, mint nála és ugyanazokat a feladatokat is végezte, de ott állítása szerint sérelmet nem szenvedett. A hivatkozása szerint tévesen figyelmen kívül hagyott (tanú 6)-tól származó tanúvallomás ugyanis az alperes oldalán fennálló bizonyítási érdek ellenére nem tudta cáfolni a felperes azon személyes előadását, hogy bár valóban végzett a megelőző munkáltatójánál is kézi anyagmozgatást, de teljesen más munkakörülmények között, ami miatt az nem volt számára megterhelő (3.M.70.186/2021/23. jkv. 7. oldal 2. bekezdés). Az azonos munkakörből és az azonos feladatokból ugyanis még önmagában nem feltétlenül következik az azonos megterhelés, márpedig az alperes által megnevezett tanú a megterhelés vonatkozásában a körülmények azonosságáról nem nyilatkozott. Ebből következően az alperes által hiányolt tényállási elem nem bírt jelentőséggel, az előbbieken túl egyébként azért sem, mert a kialakult bírói gyakorlat szerint az, ha a korábbi munkahelyen történő munkavégzés is hozzájárult a foglalkozási megbetegedés kialakulásához, súlyosbodásához, nem zárja el a munkavállalót attól, hogy igényét az utolsó olyan munkáltatóval szemben érvényesítse, akinél az egészségi állapotát bizonyítottan befolyásoló tevékenységet ellátta. A tényállás kiegészítése tehát e körben sem volt szükséges.

[88] Az alperes abban a vonatkozásban is alaptalanul kifogásolta a tanúvallomások értékelését, hogy a felperes tájékoztatta-e a munkáltatót a gerincbántalmáról. Tény, hogy a munkatársakkal való közlés önmagában nem jelenti a munkáltató megfelelő tájékoztatását, ugyanakkor egyrészt arra utal, hogy az alperesnél széles körben ismert volt a felperes gerincfájdalma, másrészt a felperesi közlésről beszámoló tanúk között szerepeltek a felperes felettesei, (tanú 3) csoportvezető és (tanú 6) munkáltatói jogkörgyakorló is. Azzal, hogy az utóbbiak irányába is élt közléssel, a felperes az elvárható szinten eleget tett tájékoztatási kötelezettségének. Ezért e körben sem állapítható meg okszerűtlen bizonyítékértékelés, ez pedig kizárja a tényállás módosításának lehetőségét.

[89] Az alperes további fellebbezési hivatkozásaira figyelemmel hangsúlyozza az ítéletábra, a jelen esetben nem annak van perdöntő jelentősége, hogy az alperes tudott-e a felperes betegségről, egészségügyi panaszairól, vagy arról, hogy ezeket közölte a foglalkozás-egészségügyi orvossal. Ahhoz ugyanis, hogy az alperes eleget tegyen az Mt. 51. §

(3) bekezdéséből fakadó kötelezettségének, egy megalapozott foglalkozás-egészségügyi szakorvosi véleményre lett volna szüksége a felperes munkakörre való alkalmasságáról. Ilyen kiállítására pedig a szakorvosnak csak abban az esetben van lehetősége, ha egyfelől a munkáltató – a beutaló pontos kitöltésével – tájékoztatja őt a munkaköri feladatok körében a kézi anyagmozgatással kapcsolatban jelentkező kockázatokról is, másfelől a munkavállaló teljes körűen tájékoztatja őt az egészségi állapotáról. Az a körülmény azonban, hogy a munkáltató tud-e a munkavállaló betegségeiről, nem befolyásolja az alkalmassági vélemény tartalmát. Jelentősége tehát annak van, hogy az alperes a beutalón nem jelölte be a kézi anyagmozgatást, a felperes viszont tájékoztatta az alkalmassága véleményezésére jogosult szakorvost a gerincproblémáiról. E két tárgykörben az alperes az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem támadta.

[90] A kerti és a háztartási munkával kapcsolatban alperes által hiányolt tényállási elemnek azért nincs jelentősége, mert az elsőfokú bíróság e körben – az alperes téves hivatkozásával szemben – a sérelemdíj vonatkozásában éppen a felperes terhére értékelte e tevékenységet (elsőfokú ítélet 27. oldal [114.] és [117] bekezdések együttes értelmezése), tehát az alperesi fellebbezés szempontjából téves bizonyíték-értékelés nem állapítható meg, ugyanakkor a felperes az ítélet megállapításait nem támadta. Ezért e körben sem volt szükséges a tényállás kiegészítése.

[91] Az igazságügyi orvosszakvéleménnyel kapcsolatos fellebbezési hivatkozás lényege szerint az a munkavégzés és a felperes jelenlegi egészségi állapota között közvetlen okozati összefüggést nem igazol. Az ítéletábra megítélése szerint azonban e bizonyíték vonatkozásában sem állapítható meg az alperesi érvelés mentén az értékelés okszerűtlensége az alábbiak miatt.

[92] Egyrészt – miután a korábban kifejtettek szerint a kézi anyagmozgatás ténye és mértéke bizonyított – nem kifogásolható, hogy az elsőfokú bíróság perdöntőnek fogadta el a szakvélemény azon megállapítását, amely az 5-15-20 kg-os súlyok emelésének és a kényszertesthelyezettel járó munkavégzésnek részoki szerepet tulajdonított a felperes egészségi állapota kialakulásában. (39. sorszám alatti szakértői vélemény 24. oldal utolsó bekezdés). A szakértő által e körben állított nagy valószínűség pedig a bizonyíték-értékelés szempontjából azt jelenti, hogy e megállapításra ítéleti tényállás alapozható, azaz az alperesnél végzett fizikai munkaterhelés – más okok mellett – közrehatott a felperes egészségügyi állapotának megromlásában.

[93] Másrészt ennek a megállapításnak nem mondanak ellent a szakvélemény alperes fellebbezésében idézett részei sem, amelyek egyébként sem értelmezhetők a szöveggörnyezetből kiragadottan, illetve azon kérdések nélkül, amelyekre válaszul szolgálnak. A szakértői vélemény egészéből az tűnik ki, hogy a felperes gerinc-megbetegedését nem az alperesnél történt munkavégzés okozta, de abban más tényezők mellett állapotrosszabbító hatása volt. Az ítéletábra itt kívánja hangsúlyozni, hogy álláspontja szerint a sérelemdíj alapjául szolgálhat bizonyos tünetek (fájdalomérzet, izomkötöttség, izomgörcsös állapot) kiújulása vagy erősödése még akkor is, ha az azokat okozó szervi elváltozásokban nem mutatható ki lényeges változás. Egy betegség ugyanis tünetmentes állapotában nem befolyásolja jelentősen a beteg életminőségét, a tünetek erősödése azonban már ilyen következményekkel, akár funkcionális korlátozottsággal járhat, azaz összességében a beteg állapotát ronthatja, ilyenként személyiségi jogsértést eredményez. A felperes tüneteinek kiújulását viszont az alperes maga is elismerte (Fellebbezés III/14. pont).

[94] Az előbbieket miatt a tényállás megváltoztatásával, kiegészítésével nem volt megállapítható sem az, hogy a felperes állapotában nem történt rosszabbodás, sem az, hogy a rosszabbodás nem áll okozati összefüggésben az alperesnél történt munkavégzéssel. Az alperesi hivatkozás megfogalmazására figyelemmel hangsúlyozza az ítéletábra, hogy e körben

– a munkáltató Mt. 166. § bekezdése szerinti objektív felelősségére tekintettel – nem annak van jelentősége, hogy az okozati összefüggés a munkáltató valamely magatartása, intézkedése tekintetében áll-e fenn, hanem annak, hogy az állapotrosszabbodás a munkaviszonnyal áll-e oksági kapcsolatban.

[95] Az ítéletábla a továbbiakban a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében azt vizsgálta, az alperes fellebbezési érvei okot adnak-e az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkeztetésre.

[96] A kézi anyagmozgatás szükségességével kapcsolatban fent kifejtettek miatt az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az alperes mulasztásaként az alkalmassági vizsgálatra szóló beutaló e körben hiányos kitöltését, ennek következtében a szakorvosi vélemény hiányosságát. E tekintetben az elsőfokú bíróságtól eltérő jogkövetkeztetésre nem volt mód.

[97] A munkáltatói utasítás megtagadását Mt. 54. § (2) bekezdése – ahogy arra az alperes is helyesen hivatkozott, csupán lehetőségként szabályozza. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy ilyen esetben a munkavállaló az utasítás megtagadására nem köteles, vagyis annak elmaradása nem jelent részéről jogszabálysértést, kötelezettségszegést. Ebből következően az elsőfokú bíróság helyesen nem tekintette ezt a felperes felróható magatartásának, illetve helyesen nem vont le következtetést ebből a felperes saját elhatározásából történő, utasításellenes munkavégzésére. Eltérő következtetés levonására tehát ez a fellebbezési hivatkozás sem adott alapot.

[98] Az alperes tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság okfejtését, amikor azt kifogásolta, hogy az egyáltalán nem, vagy az ő terhére értékelte a sérelemdíj összegszerűsége tekintetében a kerti és háztartási munkával kapcsolatos körülményeket. Ezzel szemben a fent kifejtettek szerint az elsőfokú bíróság a kerti és háztartási munka végzését a felperes terhére értékelte a sérelemdíj összegének meghatározásakor, ettől eltérő következtetés levonása nem volt indokolt az alperesi érvelés alapján.

[99] Összességében tehát az elsőfokú bíróság – az általa helyesen felhívott jogszabályi rendelkezések alapján – helyesen állapította meg, hogy a felperest az alperesnél történő munkavégzéssel összefüggésben személyiségi jogsérelem érte, amelyre figyelemmel az alperes sérelemdíjat tartozik fizetni részére. Az összegszerűség körében helyesen nem értékelte mentesítő, vagy sérelemdíjat csökkentő tényezőként, hogy az alperes állítása szerint a felperes utasításellenesen végzett kézi anyagmozgatást, ugyanakkor – fellebbezéssel nem támadottan – sérelemdíjat csökkentő körülményként értékelte a felperes munkavégzésen kívüli közreható tevékenységét.

[100] Mindezekre tekintettel az anyagi jogi felülbírálat eredményeként az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a sérelemdíj tekintetében megfellebbezett rendelkezést helybenhagyta a Pp. 383. § (2) bekezdés alkalmazásával.

[101] Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes és jogi képviselője közötti ügyvédi megbízási szerződésnek megfelelően felszámított másodfokú eljárási költség felperes részére történő megtérítésére.

[102] Az alperes, az általa lerótt fellebbezési illetéket másodfokú pervesztességére tekintettel maga viseli.

Szeged, 2024. április 16.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.
előadó bíró

Dr. Telegdy Gergely s.k.
táblabíró

